

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Культурологія»
зі спеціальності 034 «Культурологія», галузі знань 03 Гуманітарні науки
за третім (освітньо-науковим) рівнем кваліфікації: доктор філософії з
культурології

Харківська державна академія культури є одним із найпотужніших центрів підготовки гуманітаріїв в Україні. Запропонована на розгляд програма відображає високий науковий потенціал закладу, своєрідні науково-педагогічні традиції із сильною філософською складовою. Документ виконано на належному рівні. Ідеологія програми передбачає максимально опціональний підхід до професіограми дослідників у галузі культурології.

Розглянемо детальніше змістове наповнення процесу викладання. Звертає на себе увагу, що особливе місце в програмі посідає іноземна мова. На жаль, слабкість на цій ланці часто не дозволяє українській гуманітаристиці посісти належне місце в світовій науці. Українською мовою зарубіжні колеги читати й слухати не бажають. При тому, що вітчизняні фахівці, навпаки, добре обізнані у дискурсах різних національних шкіл культурології. Водночас, варто звернути увагу на те, що самих аудиторних занять, присвячених вивченню іноземної мови, недостатньо. Весь процес навчання має бути побудовано таким чином, щоб аспіранти не могли уникнути широкого застосування іноземної мови під час підготовки своїх тез доповідей, наукових статей, виступів на конференціях і, зрештою, дисертаційних робіт. Можемо додати, що й самим викладачам було би доцільно проводити деякі свої заняття іноземною мовою.

Важливо, що серед обов'язкових компонентів навчання присутній курс з «Інноваційних методик викладання». Очевидно, що під інноваційністю розуміється підхід, відповідно до якого викладач не є ретранслятором певної застарілої інформації, а провідником у бурхливих потоках знань, що має прищепити студентам інтелектуальний смак. Крім того, здобувачі, прослуховуючи цей курс, будуть навчені культурі дистанційного навчання, яке увірвалося у дидактичний процес, і вже не покине його ніколи, попри репетування викладачів, яким не вистачає «живого спілкування», «розумних студентських очей» та «яскравих посмішок».

У зв'язку з цим, імовірно, зайвими виглядають курси, присвячені «риториці», яка чомусь розшифровується як сукупність «практик академічного спілкування». Комунікація між науковцями, в принципі, не відрізняється від обміну думками між звичайними людьми. Вихованості й скептичного ставлення до самого себе буде цілком достатньо. А «заряджати маси» полум'яними промовами – це справа політичних лідерів, а не науковців, які спираються на наукову аргументацію замість маніпулювання. Здається, кориснішим було б приділити більше уваги основним науковим проблемам культурології, бо в гуманітаристиці знайти тему своєї роботи є чи не найважчим.

У цілому, можемо сподіватись, що результатом навчання здобувачів за рецензованою програмою, будуть не лише кваліфіковані спеціалісти із написання наукових текстів, а справжні дослідники, які здатні спростовувати наукові теорії та висувати на їхнє місце нові гіпотези. Крім того, вони будуть володіти навичками ситуаційного аналізу, необхідного для використання емпіричного базису в дослідницькій роботі. А для своїх прикладних досліджень аспіранти вмітимуть обирати найбільш підкріплені теорії, не цураючись, при цьому, тісного контакту із реальним світом, проблеми якого, зрештою, покликана розв'язувати наука. Враховуючи наведене, освітньо-наукову програма «Культурологія», за якою має здійснюватися підготовка докторів філософії у Харківській державній академії культури, варто імплементувати.

**Кандидат культурології, старший
викладач кафедри музеєзнавства та
експертизи історико-культурних
цінностей Київського національного
університету культури і мистецтв**

С.Б.Руденко

